

Ústecký parlament dětí a mládeže
Sdružení dětí a mládeže Tilia Ústí nad Labem
Dům dětí a mládeže Ústí nad Labem
za podpory Města Ústí nad Labem

pořádali

3. ročník
literární soutěže

Literární Ústí 2005

Vážení čtenáři,

do rukou se vám dostává výběr těch nejlepších prací, které vzešly z letošního, již třetího, ročníku soutěže Literární Ústí 2005. Stejně jako v předcházejících letech, i letošní ročník vyhlásil Ústecký parlament dětí a mládeže, ve spolupráci se Sdružením dětí a mládeže Tilia a Domem dětí a mládeže Ústí nad Labem, za finanční podpory Města Ústí nad Labem.

Když členové parlamentu vybírali témata pro letošní ročník soutěže, nemohli opomenout letošní šedesáté výročí konce druhé světové války. S myšlenkami na letecké nálety na Ústí nad Labem ke konci roku 1944 a v průběhu roku 1945, zvolili téma „Ústí – 60 let od konce druhé světové války“. Dnes si uvědomujeme, že tato strašlivá událost změnila na dlouho, a ještě i dnes ovlivňuje, vztahy mezi Čechy a Němci, které byly až do té doby poklidné. Přitom naše město bylo vždy místem, kde se mísily česká a německá kultura. Jako druhé téma proto parlament zvolil „Ústí – město Čechů a Němců“.

Přestože se jedná o témata těžká, zvláště pro děti a mládež, kterým je soutěž určena, potěšilo nás množství prací zaslaných do soutěže. Počet 46 je opravdu úctyhodný, a oproti loňsku dvojnásobný. Možná překvapivě, s přihlédnutím k obtížnosti témat, byla nejvíce zastoupena kategorie nejmladší, tedy 6. – 7. třídy základních škol a odpovídající ročníky víceletých gymnázií. Zaslané soutěžní práce dokázaly, že i dnešní mladá generace má ponětí o hrůzách druhé světové války, a přestože ji sama nezažila, dokáže se k ní vyjádřit. Mezi literárními díly se objevovaly vedle fiktivních příběhů a úvah i příběhy skutečné, zaznamenané na základě vyprávění našich starších spoluobčanů.

Množství i kvalita zúčastněných prací vyhlášovatele soutěže potěšila, avšak ztížila rozhodování poroty, která měla za úkol vybrat v každé kategorii tři nejlepší díla. O tom, zda se jí to skutečně podařilo, se můžete přesvědčit na následujících stránkách. Vítězné práce jsou rovněž vystaveny v Galerii na schodech v Domě dětí a mládeže Ústí nad Labem.

Na závěr bychom rádi poděkovali všem zúčastněným a popřáli jim hodně inspirace v další literární činnosti. A již teď si Vás dovolujeme pozvat k příštímú, čtvrtému, ročníku soutěže Literární Ústí, kdy bude soutěžní téma opět spojeno s významným výročím našeho města.

Za Ústecký parlament dětí a mládeže

Lukáš Kršňák
koordinátor ÚPDM

NÁVRAT DO MINULOSTI

Narodil jsem se v Ústí nad Labem, kde jsem také prožil prvních sedm let svého života. Nyní bydlím v Praze. Rozhodl jsem se vrátit do rodného města a zavzpomínat si. Od té doby, co jsme se odstěhovali do Prahy, jsem Ústí nikdy nenavštívil. Pamatuji si ho jako jednu velkou trosku.

Jsem tu – v Ústí nad Labem – a vzpomínám, že jsem bombardování zažil třikrát. V Ústí jsem bydlel se svou matkou, otcem, třemi sestrami a bratrem. Byl jsem nejmladší.

V mládí jsem se strašně bál bouřky. Pokaždé, když zahřmělo, vyhledal jsem ten nejčernější kout, zakryl si hlavu a zavřel oči. Jenže když se v sobotu 16. prosince 1944 chvíli před polednem rozezněly sirény oznamující protiletectký poplach a společně s nesnesitelným rachotem se blížilo asi třicet pět bombardéru, které na nás začaly vrhat velké množství trhavých pum, bylo to ještě horší, než když blesk s ohromně burácejícím hromem práskne nečekaně vedle vás. Bál jsem se jako nikdy.

Zničeny byly obytné a průmyslové objekty. Bomby poškodily cukrovar, několik domů nedaleko trati a střežovské nádraží. Škody byly velké, ale nebylo zničeno celé město.

Procházím Střekovem. Moc se toho nezměnilo. Právě tu stojí cirkus. Tramvaje nahradila městská hromadná doprava (autobusy). Pravda, nedá se srovnávat teď a před šedesáti lety.

V úterý 17. dubna 1945 přibližně po poledni jsem si hrál, vtom se nade mnou objevily první bombardéry. Zahájily nálet. Bylo jich hodně. Velmi poničená část města byla kolem Větruše, zahynulo mnoho lidí, kteří se zde ukrývali.

Zdálky hledím na Větruši. Je hezká. Opravuje se. Informoval jsem se, že před několika lety vyhořela věž. Vystavěli novou a upravili zeleň okolo.

Při bombardování vypadl proud i telefonické spojení.

Divím se, že kostel se šikmou věží –tehdy Děkanský chrám- ještě stojí i s nádhernými okny.

Za války prorazila bomba v hlavní lodi velkou díru. Druhá vybuchla hned u vchodu, vytvořila se trhлина a věž se naklonila. Otřese se vysypala okna.

Koukám na ty stánky tady – tržnice – neměly by tady stát. Viděl jsem noviny, ve kterých byl návrh na nové „středisko“. Stálo by u kostel a.

Vypukly požáry, všude poletoval prach a dým. Najednou jako by ulice ochrnuly. Den po té jsem zahlédl americké hloubkové stíhače, kteří, jak jsem slyšel, fotografovali město. Nechápal jsem! Proč?! Později mi to došlo. Nálet byl zopakován. Tentokrát s větším počtem letounů. Zničily železnici pod Větruší, byl zasažen železniční most přes Labe.

Řekl bych, že nic horšího než první dva nálety už není – mýlil jsem se.

Po skončení třetího útoku se ve vzduchu vznášel strach a smrt. Odpoledne 19. dubna 1945 skýtalo město Ústí nad Labem naprostý obraz zkázy. Netekla voda, nefungovalo topení, nešel plyn. Spousta lidí zemřela pod sutinami, které dosahovaly až do výšky prvního patra domů. Sestru jsme nenašli, zasypalo ji to. Ve velké bolesti jsme se odstěhovali do Prahy. Stále ještě hrozilo zřícení poškozených budov.

Šedesát let po skončení 2. světové války jsou u některých budov, které byly bombardovány a poškozeny, stojánky s textem a obrázkem. Základy jsou stejné, jen to okolí se změnilo.

Dočetl jsem se, že do srpna roku 1946 se odstraňovaly trosky a bylo zlikvidováno 336 domů. Jedna pětina bytového fondu byla zničena.

Samozřejmě, že teď tu vyrostla celá nová sídliště a domy. Některé staré budovy charakteristické pro Ústí nad Labem stále existují – tj. klášter, ve kterém se dnes pořádají výstavy, Děkanský chrám = tzv. kostel se šikmou věží, školní budova na Lidickém náměstí = muzeum, Masarykova

zdymadla, která byla budována od roku 1923 do roku 1945, školní budova na Střekově, Benešův a železniční most, Větruše a hrad Střekov.

Jsem rád, že jsem měl tu příležitost se sem podívat.

Podoba Ústí nad Labem před rokem 1944 zůstane už navždy pouze v mých vzpomínkách.

Eva Streckerová

2. místo
I. kategorie

DOBA ZMĚN

Ve své následující slohové práci bych se chtěla zamyslet nad dnešní podobou mého rodiště – města Ústí nad Labem. Tuto dnešní podobu, právě v roce 2005, bych chtěla porovnat s podobou města před šedesáti lety, v poválečné době, v době po bombardování Ústí nad Labem. Tyto dvě podoby se zajisté v mnohém liší a já bych se tak chtěla pokusit o vyprodukování práce zabývající se změnami a úpravami města proběhlé v posledních šedesáti letech.

Úvahu bych chtěla uvést popisem podoby města po roce 1945. Tehdy bylo Ústí nad Labem čistě průmyslové město, město specializované na chemickou výrobu. Bylo převelice špinavé, jakožto důkaz výskytu šachet, plynáren a chemiček. Město též sloužilo pro válečné potřeby, bylo jakousi německou válečnou zónou.

V 60. letech se zde budují sídliště a počet obyvatel narůstá přes 100 000. Ústí se tak stává městem přistěhovalců, přicházejí sem lidé za prací a byty. Přicházejí sem lidé z celé republiky i ze Slovenska. Tito lidé však k městu neměli žádný vztah, neboť to nebyl jejich domov. Lidé, kteří zde žili více než deset let dostávali roční finanční kompenzaci, za to, že žili v tak špinavém průmyslovém městě. To z důvodu dokázaného nižšího průměrného věku, než kdekoli v republice.

V této době ve městě neexistovaly čističky odpadních vod. I řeka Labe měla jinou podobu, nežli dnes. Byla považována za špinavou stoku, do níž byl odváděn odpad rovnou z chemičky. Stejnými slovy se mluvilo o další severočeské řece Bílině, jejíž tehdejší podoba byla ještě odpuzující, nežli podoba Labe.

Myslím si, že jednou z chyb provedené v dopravě bylo to, že se v Ústí na přelomu 60. a 70. let rušily tramvaje. Byly zavedeny autobusové linky, což mělo negativní dopad na ovzduší. Veškerá transitní doprava byla vedena centrem města.

Jedním z dalších faktorů, jež silně ovlivňovaly tehdejší úroveň ovzduší a životní prostředí města, byly hnědouhelné povrchové doly. Od Ústí až po Karlovy Vary se táhla hnědouhelná pánev, která způsobovala časté mlhy a při silných inverzích byla vyhlášována nařízení o zákazu vycházení a větrání v bytech.

Z uvedených odstavců popisujících tehdejší podobu města, lze jednoduše odvodit, že úroveň města byla důsledkem tehdejšího životního prostředí, které jak již víme, nebylo na příliš chvalitebné úrovni, nevalná.

Jakýsi zlom, jež měl za následek vzestup a zvýznamnění města, nastal především v 90. letech, kdy se začaly uzavírat podniky i jednotlivé provozy v podnicích, které byly jedněmi z největších znečišťovatelů ovzduší. Vytěžené povrchové doly se začaly zatápět vodou a břehy byly rekultivovány výsadbou zeleně. Z některých vodních ploch začínají vznikat rekreační zóny. Jasným příkladem takto vzniklých zón jsou rekreační střediska Užín a Chabařovice.

Ve městě byly zbudovány nové čističky odpadních vod a z Labe se tak postupně stává živá řeka, ve které žije spousta ryb, do které se dokonce vrátili i bobři a raci.

Doprava byla odvedena mimo centrum města. Postupným budováním trolejbusových tras dochází k rušení autobusových linek a ty zbývající jsou provozovány moderními autobusy, které jsou šetrné k životnímu prostředí. Tímto mám především na mysli moderní ekobusy spalující plyn, případně bionaftu a autobusy, které jsou na naftu normální, jsou vybaveny katalyzátory výfukových plynů.

V současné době můžeme mluvit o dalším z faktorů, jež zlepší úroveň životního prostředí ve městě, a ke kterému dojde po dobudování dálnice D8.

Přes Ústí nad Labem vede i moderní železniční koridor, na němž budou jezdit moderní vlaky jako je například náš nejmodernější a nejnovější vlak Pendolino. Drtivá většina vlaků je tažena elektrickými lokomotivami. Byly zrušeny nejprve parní lokomotivy a posléze silně omezeny lokomotivy motorové.

Jedněmi z nejvýznamnějších staveb, jež byly zničeny, a které již dnes ve městě neshlédneme, patří zřejmě ústecká radnice a obchodní centrum na Masarykově ulici. Nikdy též již nenajdeme tehdejší předměstí Ostrov. Mezi objekty, jež byly poničeny bombardováním, můžeme řadit Městské divadlo, Muzeum města Ústí nad Labem, Hlavní nádraží a kostel Nanebevzetí Panny Marie. Tato místa však byla rekonstrukcemi oživena a my je tak dnes můžeme shlédnout, využívat a obdivovat přímo v centru města. Celé město v dnešní době roste do krásy s výstavbou nových objektů. Jedním z nejlepších projektů uskutečněných ve městě je postavení Mariánského mostu, jež svou odvážnou moderní konstrukcí zaujal odborníky v celé Evropě, a proto byl vyhlášen „Stavbou desetiletí“. Vyrostly zde spousty objektů občanské vybavenosti, jako jsou různé velké hypermarkety, nové budovy krajských a obecních úřadů, nová moderní nemocnice, na místě staré nemocnice vzniká vysokoškolský campus.

V dnešní době je připravena revitalizace Mírového náměstí, které tím získá nový, moderní a elegantní vzhled. Opravuje se objekt výletního zámečku Větruše, který se stane místem zábavy a odpočinku obyvatel města i turistů. Vznikají nová sportoviště a některá stávající se přebudovávají v moderní sportovní stánky. Toho jsou důkazem fotbalový a zimní stadion.

Ústí se tak postupem času stává centrem vzdělání severních Čech, rozšiřuje se střední i vysoké školství. Je tedy v zájmu města, aby vzdělaní lidé zůstávali ve městě a kraji, čímž vzroste úroveň vzdělanosti obyvatel.

Ústí nad Labem se tak stalo moderním krajským centrem, ve kterém je radost žít, je přitažlivým místem pro turisty, je dnes považováno za jednu z nejkrásnějších měst severních Čech, za důležitý dopravní uzel, za významné obchodní centrum pro Čechy, ale i Němce. Dříve tak špinavé a průmyslové město, jímž lidé často pohrdávali pro jeho již několikrát zmíněné nepříliš vyhovující životní prostředí, je tak dnes uznávaným městem, jež zažívá dobu rozkvětu v mnoha různých směrech.

Pro generace, které se narodily po druhé světové válce, je Ústí nad Labem jejich rodným městem, ke kterému mají mnohem vřelejší a odpovědnější vztah, než-li generace předešlé. Historie vzestupu a rozkvětu města je tedy zřejmě převelice zajímavá a obdivuhodná, neboť se město během přibližně šedesáti let úspěšně zbavilo přízviska znečištěné a nehezké průmyslově založené město s nevyhovující úrovní životního prostředí. Město vzkvétá v moderním duchu, ve městě není příliš mnoho historických budov, jež by připomínaly válku a dobu nastalou po ní. Vzpomínky na den, který byl osudný pro celé město, den bombardování, den, který vzal životy pětsetdvaceti lidem, den, který změnil životy snad desítkám tisícům lidí, však navždy zůstanou v srdcích mnoha Ústečanů starších generací.

Myslím si proto, že úkolem nás všech obyvatelů Ústí nad Labem by mělo být přispět k jeho rozvoji a zviditelnění, jež by přinesly pestřejší a bohatší společenský život nás všech.

ZTRÁTY A NÁLEZY

V životě každého člověka jsou chvíle, které by on sám nejraději zapomněl. Postupem času ale zjistí, že právě tyto okamžiky ho nejvíce posílili, poskytly mu netušenou sílu a nový pohled na sebe. A právě o tom je můj příběh, který vám chci vyprávět.

Na tu noc asi nikdy nezapomenu. Zatímco se celá naše rodina scházela u večeře, spustil se venku prudký liják.

„Teda to je ale počasí“, řekla matka.

O to více nás překvapilo, když se po chvíli ozval naléhavý zvuk zvonku, který nám ohlašoval příchozí návštěvu.

„Jaký blázen může vytáhnout patu z domu?“, zhrozila se matka a už sahala na kliku. Najednou jsme uslyšeli maminčino vyjeknutí, které se neslo celým domem. Rychle jsme se šli podívat, co se stalo. Když jsme dorazili, nestačili jsme se divit. Mezi našimi dveřmi stál snědý, tmavovlasý muž, zmrzlý na kost, oděný do dlouhého hábitu, s křížkem na krku a rádiovkou na hlavě. Tyto znaky svědčily pouze o jednom – ŽID. Ano žid, o nichž jsme mnohokrát slyšely od esesáků, kteří nás před nimi varovali.

„Jakube, jdi do svého pokoje“, zavelela nervózně matka. Radši jsem neodporoval, ale byl jsem příliš zvědav, než abych ji skutečně poslechl. Ukryl jsem se tedy pod schody a poslouchal rozhovor, který se mi právě odehrával před očima.

„Richarde, neblázni, je to přeci žid! Uvědomuješ si vůbec, jaké by to pro nás mohlo mít důsledky? Vždyť by nás mohl zničit. Mysli také na svého syna!“, pravila hystericky matka. „Dášo, ten člověk potřebuje naši pomoc a je úplně jedno, co je zač! Nic neprovedl a to mi stačí. Přece nebudeš stejná jako Oni!“, odvětil na to otec. V tu chvíli jsem věděl, že jeho tón matku obměkčil a že naše rodina budeme mít o člena více.

Ráno po probuzení se mi v hlavě odehrávala včerejší scéna, ale zdála se mi tak neskutečná, že jsem si myslel, že to byl jen sen. Přesně osm hodin jsem sestoupil dolů do kuchyně na snídání. Tam mě již čekali rodiče, ale k mému údivu jsem postřehl v rohu kuchyně ještě jednoho muže. Byl to ten samý žid, kterého jsem včera večer zahlédl u dveří. Po trapné chvíli ho otec vyzval, aby si k nám přisedl a společně s námi posnídal k nelibosti mé matky. Po chvíli s ním otec začal konverzovat. Z jejich rozhovoru jsem se dozvěděl, že se jmenuje Leopold, pochází až z Terezína, nemá žádné sourozence a jeho rodiče poslali do koncentračního tábora. Bylo mi ho líto. A tak jsem se rozhodl, že se k němu chovat vlídně a příjemně a budu se mu snažit jakkoli pomoci.

Od té doby se odehrála jen jedna významnější událost. Tenkrát byla neděle, Leopold u nás bydlel už týden a my jsme se s celou rodinou jako vždy vypravili do kostela. Nezbylo nic jiného, než aby Leo zůstal sám doma. Po návratu nás čekalo nemilé překvapení. Celý dům byl obrácen „vzhůru nohama“ a Leopold nikde. Šli jsme ho tedy hledat. Za tu dobu nám totiž přilnul k srdci a my ho brali jako člena rodiny. Po třech hodinách strádání jsme začali propadat beznadějí. Najednou jsem však uslyšel ze sklepa podivné zvuky, a tak jsem se tam šel podívat. K mé upřímné radosti jsem tam našel svého starého kamaráda Leopolda, který byl k smrti vyděšený.

A teď už k tomu hlavnímu. Bombardování našeho města přišlo zcela nečekaně a bez varování. Seděli jsme právě u oběda, když se ozvala ohlušující rána. Nebylo pochyb o tom, že nás někdo začal bombardovat, jelikož to neskončilo jednou bombou, ale padali další a další. Po celém městě rozléhal se zděšený křik a pláč. Všude panoval zmatek a hysterie. Na nebi byla vidět jen mračna letounů, které nad naším městem hrozivě kroužila. Takový strach jsem ještě nezažil. Panika si mě zcela podmanila. Vůbec jsem nevěděl, co dělám. Otec však zachoval chladnou hlavu. Všechny nás okamžitě vyzval, abychom dům opustili. Matka však neuposlechla a odběhla do ložnice, aby zachránila rodinné šperky. Otec se za ní rozběhl, aby jí rozmluvil tento šílený nápad a stačil ji odnést pryč než bude pozdě. Zůstali jsme s Leopoldem sami v kuchyni. Chtěli jsme už odejít, když se ozvala další rána a dům se celý otřásl. Viděl jsem, jak se na mě rítí strop. Zůstal jsem stát jak opařený a myslel, že nastala moje poslední chvíle. Najednou jsem ucítil prudký náraz, který mě odmrštíl neznámo kam. Poslední co jsem viděl byl Leopold, který stál na mém předchozím stanovišti. A více si už nepamatuji.

Probudil jsem se v nemocnici. U mé postele stáli rodiče, kteří se na mě starostlivě dívali.

„Kde je Leopold?“, zněla má první slova.

Oba jen smutně sklopili oči. V tu chvíli mi došlo, že je mrtev. Cítil jsem se strašně, vyměnil svůj život za ten můj. Nikdy mu za to nebudu dost vděčný.

Válka nám toho sice mnoho vzala – přátele, naše nejbližší, které jsme měli tolik rádi, ale zároveň nám toho také mnoho dala. Nejenom nové zkušenosti, ale i nový pohled na svět a na lidi kolem nás.

STÍNY ROZVALIN VÁLEČNÉHO ŽIVOTA

Klap, buch, prásk,šščšš...

Tak se už asi dvě hodiny ozýval dělník z vedlejšího pokoje.Náhle něco zapraskalo, dveře se pomalu otevřely a dovnitř nakoukla rozčuchaná plavovlasá hlavička všetečné Lucie.

Děvče si zvědavě prohlíželo dělníka i jeho práci. Vyměňoval podlahu a zpod starých prken, která odkládal stranou na hromadu krom jiného také vyndával staré noviny a letáky, které dříve sloužily k těsnění. Alespoň tak si to Lucie zdůvodnila...Papíry se pak válely všude kolem, Lucie to nedalo a začala je skládat na hromádku. Byly to hlavně staré noviny a nějaké roztrhané sešity. Data na většině novin byly z 20. a 30. let minulého století. „Panejo, to je něco,“ uznale vyhrkla. „To by bylo něco pro muzeum,“ napadlo ji. Večer to řekne otci, třeba s tím něco udělá – to ji teď nezajímalo.

Luciiny oči pomalu klouzaly po stránkách a zastavily se na ručně psaných listech, zřejmě vytrhnutých z nějakého sešitu. Stránky byly popsány drobným úhledným písmem s vybledlým inkoustem. Lucie se do toho drobného písma začetla.

„Ve válce – děje se toho tolik, a zase skoro nic...My doma o ní skoro ani nevíme. Párkrát nám přeletí nad hlavou letadlo, někdy zaznějí sirény, ale jinak – jinak nic. Doma žijeme stejně jako předtím, jako už skoro před sedmi lety. Myslím, že se od té doby moc nezměnilo. Ale babička často vzpomíná. Vzpomíná na ty chvíle, kdy bylo oblečení a jídla dostatek, na to, kdy jsme byli všichni volní, svobodní...“

Já si z té doby skoro nic nepamatuji. Ach, vždyť mi bylo teprve pět, nebo šest let! V mé paměti, myslím, se skoro nic nezměnilo. Žijeme v Ústí nad Labem, v nádherné městské čtvrti Ostrov. Kdysi dávno byla postavena pod výletní restaurací Větruše. Kolikrát jsme tam již byli na nedělním obědě. Všude kolem je nádherné prostředí. Sedíme venku, vedle zpívají ptáci, šumí listy javorů, buků a dubů a vlasy nám pročechrává svěží jarní vánek... Tam snad každý zapomene na válku!

Ale já, i když se vrátíme domů, na válku nemyslím. Ostatní říkají, že mám štěstí, když nevím co se děje všude, všude tady kolem. Máme moc krásný byt ve starém cihlovém domě. Má mnoho oken a nikde, v žádném pokoji není tma a šero. Tak proč myslet na zlé, chmurné věci jako je válka?,

Lucie dočetla a honem zabalila ostatní ručně psané listy a schovala si je pod triko. Pak se zavřela u sebe v pokoji a tam si list ještě jednou, pečlivě prohlédla. Pod tím, co si prve četla bylo ještě připsáno:

„Gertrud Sophie Anna Wallisch,

„Pane jo, tak dlouhé jméno,“ vyhrkla překvapením.„To je skoro jako bych se já jmenovala Lucie Alžběta Marie Kateřina atakdale, atakdale“- na další jména si ne a ne vzpomenout.

Ale na jména teď už nemyslela. Luciiny oči znovu zabloudily na papír. Ne, tady už nic nebylo. Otočí jej, nic – jen prázdná stránka. Prohlédla i další listy, kdysi zřejmě bývalého sešitu. Na jednom byl seznam všelijakých jmen, na dalším zas nějaký recept a na jiném jen nějaký obrázek. Byl docela hezký, ale co naplat, Lucie hledala nějaké písmo. List střídal list v Luciině ruce a s každým dalším listem dívčín obličej smutnil více a více. „Nic už tu není,“ vzdychla smutně, když brala do ruky poslední dva listy.„Hurá,“ vykřikla radostí, pohodlně se usadila ve svém měkkém křesle a dala se znovu do čtení:

„Bojím se, bojím. Konečně si vše uvědomuji! Už vím,je válka! Ach bože! Všechno kolem nás hřmí, je slyšet hrozný rachot, bum, prásk! Je právě 14:43. Minuty ubíhají tak hrozně pomalu, ach, kdy už to skončí? Hrozně se bojím, tisknu se k matce a sestřím. Maminka nás utěšuje:„Nebojte se, tady

jsme v krytu, tady se nám nic nestane. "Pohladí mě po hlavě, je to tak pěkné a milé. Kouknu se po babičce. Sedí stranou, modlí se. Měla bych taky, napadá mě. Ale ne, nemám na to ani pomyslení. Ať mě třeba Bůh potrestá, na to teď nemyslím.

Zahanbeně přemýšlím. Jak jsem jen mohla být tak lehkomyšlná, jak? Jak jsem mohla nevidět ty okolní hrůzy, co se kolem děly a ještě pořád dějí? Jen jsem si bezstarostně hrála, jak to? Nevím. Pohladím si svou panenku Nanu. Je tu se mnou, nic se jí nestane. Otec si ke mně přisedl. Chytl mě za ruku a utěšoval: „Trudinko, neboj se. Za chvíli to vše skončí, vrátíme se domů, všechno bude jako dřív.“

Ale já tomu nemůžu už věřit.,

Lucie dočetla, dál už nic není, jen datum, 17.4.1945 a jméno, stejné jako na předešlém listu. Na dalších stránkách už nic nenašla. Jen datum - 17.4.1945 a jméno, stejné jako na předešlém listu. Na dalších stránkách už nic nenašla. Pečlivě listy složí a zasune je do šuplíku.

„Gertrud Sophie Anna Wallisch,“ mumlá si. To jméno, znovu se koukne na rukopisy, to písmo. Vypadá jako psané dětskou rukou, tak jedenáct, dvanáct let. Gertrud Sophie Anna Wallisch, žije ještě? Lucka rychle počítá, ale ano, mohla by ještě žít. Bylo by jí kolem 73 let. Náhle ji něco napadne. Což aby tu ženu našla? Ano najde ji: „Pokud tedy ještě žije.“

Najde ji, najde, jenže kde? Nejprve pečlivě prohledá telefonní seznam: „W...Wa...Wall...Nic. Ne Wallisch tu není. Lucka se rozhodne zjistit, zda stará paní ještě žije. „Zkus to v matrice,“ poradí jí otec a dál už se o Lucii nestará. Znovu se zahlubá do svého počítače a pomalu přestává vnímat okolní svět - „Až do té doby, co ho někdo opět vyruší,“ vzdychne Lucie a znovu zalistuje v telefonním seznamu.

V matrice ji přivítá postarší pán: „Copak si přeješ, děvče?“ Lucie vyhrkne své přání. „Aha, tak tedy Gertrud Sophie Anna Wallisch? No dobrá, podívám se.“ Muž si zapne počítač, chvílemi něco píše, chvílemi na něco kliká a...., „Tady to je. Mhm jo G.S.A.“

Wallisch. Ano, narodila se 19.8.1932. „A žije ještě?“ „Myslím, hm, ano, měla by ještě žít.“ „Ale kde, nevíte?“ „Tak to ti dítě neporadím. Zkus to v některém z domovů důchodců, třeba ji tam najdeš. Hodně štěstí,“ popřeje jí ještě.

Je kolem třetí, Lucka spěchá, musí se ještě poptat alespoň v jednom domově. „Jé, já vlastně ani nevím, kolik jich je,“ uvědomí si cestou. „No, zkusím zatím jeden, když tak se po ostatních zeptám.“

„Dobrý den, copak si přejete slečno?“ uvítá ji vrátná ve středních letech. Lucie jí vysvětlí, proč přišla a poprosí vrátnou, jestli by jí řekla, zda u nich v domově nějaká paní Wallisch vůbec bydlí.

„Ano, jedna tu bydlí, myslíš doufám paní Gertrud Sophii Annu Wallisch?“ „Přesně tu,“ vydechne radostí Lucie. „Smím ji navštívit?“ zeptá se. „Ano, ale nebuď tam dlouho. Pokoj číslo 12.“ „Děkuji,“ odpoví Lucka a už šplhá po schodech do prvního patra. Pokoj číslo 12 je hned naproti schodišti. Tiše zaklepe, zevnitř se ozve dále a dívka vejde. „Dobrý den,“ pozdraví. V pokoji sedí na křesle vedle stolu stará žena. Dívá se na Lucii nechápavým pohledem: „Kdopak jsi?“ Zeptá se Lucie. „Vy mě asi neznáte,“ odpoví. „Ale já vás velmi dobře. Ne osobně, ale z listů, co jste kdysi psala.“ Lucie vypráví stařence postupně celý příběh. „Ach ano, teď si vzpomínám,“ rozpomene se stará žena. „Ty mé papíry ještě s ostatními novinami jsme dali pod prkennou podlahu, jako izolaci, v našem novém bytě. Těsně po válce jsme se totiž stěhovali, jak jinak když na náš dům byly svrženy bomby a nezbylo z něj skoro nic.“ „Cože, ale jak to? Vždyť o tomto mezi listy už nic nebylo.“ „Ano nebylo, neměla jsem na to už čas. Ale víš kolik věcí se od té doby, co jsem ty listy v krytu psala, přihodilo?“ „Ano? Co prosím? Řekněte mi to, pokud vám to nebude zatěžko.“ „ale kdež, zatěžko, vždyť je to už tak dávno. Tak poslouchej:

Dva dny po náletu, který jsem popsala ve svém sešitě, nás znovu napadly spojenecké bombardéry. My všichni, co jsme byli doma, jsme utíkali do krytu. Já, matka, sestry a babička. Ale otec byl ještě v práci. Ach, jak jsme se o něj v krytu bály. „Stará paní se málem rozplakala.“ „Pamatuješ, jak jsem v tom druhém listu psala, že nemám chuť se modlit? A jak jsem tam napsala, ať mě třeba Bůh potrestá? Ach, to jsem neměla, ach já nešťastná. Určitě je to má vina. Neměla jsem to psát, neměla jsem si to ani myslet.“ „Ale proč?“ Zeptá se Lucka posmutnělé paní. „Sotva jsme vyšli z krytu, neviděli jsme naše krásné město. Místo něj byly kolem nás jen trosky bývalých domů. Všude prach a špína. Šli jsme pomalu směrem, kde stál náš dům, ale, ne,

nestál tam. Vše, co z něj zbylo, bylo pár rozbořených zdí a spousta ohořelého dřeva. Nejdřív jsem to nechápala, pak jsem se rozplakala, nebyla jsem sama, všichni kolem nás plakali. Pak jsem si vzpomněla, kde je otec? Nic jsme o něm nevěděli. Až druhý den nám někdo pověděl, co se stalo.

Můj otec v té době pracoval jako obchodní zástupce v Schichtových závodech. Ten den se už nestačili dostat do krytu. A některé z bomb spadly právě na budovy závodu. Budovy se zhroutily a pohřbily mnoho dělníků, mezi nimi zřejmě i mého otce. Jeho tělo jsme však ani po odklidu nenašli. „Ženě stékaly po tváři slzy, ledabyle je setřela a pokračovala. „Ale je to vše už tak dávno, šedesát let. Kdo by se zajímal o takové tragické osudy mnoha obyvatel našeho města?“

Je večer, už se skoro stmívá. Lucie pomalu kráčí ulicí. Nikdy ji nenapadlo, že by se s příběhy války mohla setkat tak osobně. Slyšela o ní spoustu věcí, to ano. Ale slyšet konkrétní příběh konkrétního člověka? Válka už dávno není, řekla ta paní. Ani ve městě po ní není památky. Polozbořené budovy byly dávno odklizeny, prach zmizel. I Lucie to tak cítila, ale nikdy si neuvědomila, jak hluboce se tato válka dotkla většiny obyvatel, jak moc jim změnila životy...

Z domu spadl kamínek. Lucie jej zvedla, položila si ho do dlaně. „Copak ty? Jak dlouho tu už jsi? Tys tu byl, jsi a budeš. Dej prosím, ať je svět hezčí, ať je veselejší...“

Markéta Nevolová

2.místo
II. kategorie

VÝLET ZA VZPOMÍNKAMI

„Tak pojď, dědo,“ čapnu svého osmdesátiletého dědečka v podpaždí a táhnu ho směrem ke kontrole letenek. Jen tak mimochodem prolétnu očima celou letištní halu. Docela by mě zajímalo, kam zmizela máma. Má nejvyšší čas, aby se objevila. Měli bychom na ni nejspíš počkat, aby nás tu nehledala.

Z rozhlasu právě zazní poslední výzva k nástupu do letadla, když se máma vynoří z houfu lidí a svižným tempem si to namíří přímo k nám. Ale OUHA!!! Na kluzkých dlaždičkách jí to uklouzne, čímž se najednou máminy nohy dostanou výš než její hlava, a poté, co zapůsobí zemská gravitace, se mamka s efektivním zapištěním rozplácne na zemi. Při pádu jí z ruky vypadne kabelka, která v letu stačí praštit postarší dámu stojící opodál a při dopadu na zem se veškerý její obsah rozletí na všechny světové strany. I přes vážnost situace, nejsem si totiž jistá, zda máma neutrpěla nějakou újmu na zdraví, dostanu (podotýkám, že jako jediná v hale) příšerný záchvat smíchu. V tu ránu se stanu středem pozornosti. Starší lidé se po mně koukají pohoršeně, mladším cuká v koutcích. Máma se celá rudá zvedne ze země, nahází věci popadané po zemi do kabelky, omluví se paní, kterou ona kabelka praštila a která vypadá, že každou chvílí pukne zlostí, hodí po mně vražedný pohled a projde kontrolou, aniž by se mnou či dědou prohodila jediného slova. Prostě trapas!!!

„To od tebe nebylo hezké,“ vyčte mi děda, když se chod haly znovu uvede do starých kolejí.

„Já vím,“ zaculím se líbezně a podám naše letenky ženě v uniformě.

Aby bylo jasno. Můj vztah s mámou asi modelem všech vztahů matek a dcer není. Milá maminka by mě totiž nejradši viděla někde na právnické fakultě, jak sedím v lavici s brejličkami na očích (jako bych snad byla nějaký šprt!), oblečená v růžových volánkových šatičkách, s umělým úsměvem na rtech a rukou stále zdviženou ve vzduchu. Hezká představa. Ale jenom pro moji máti! Já taková totiž nejsem a ani být nechci!!! Už jenom proto, že taková byla moje matinka. Navíc, koho by lákala představa, že až se jednou na mě moje dítě podívá, uvidí to, co teď vidím já jako svoji matku. Afektovanou blondýnu, která celé dny tráví tlacháním se svými přítelkyněmi o tom, jak je ten její nový účes dokonalý a jak jí to nové spodní prádlo dělá velký zadek (jako by nebyl velký sám o sobě©)! Být taková, tak to si radši hodím mašli! Fakt!

Pohodlně se rozvalím v sedačce vedle dědy, do uší si píchnu sluchátka od discmana, zmáčknou tlačítko PLAY a asi za půl hodiny se přenesu do říše snů.

Když se probudím a dostatečně protáhnu své zdřevěnělé údy, vytáhnu ze svého batohu brožurku „Průvodce po Ústí nad Labem“, kterou jsem si sehnala přes internet a začtu se do tajů onoho města.

Ústí nad Labem bylo poprvé písemně zmíněno roku 1056 v základním aktu kapituly Litoměřické. V první polovině 13. století získává Ústí statut královského města, čímž se řadí, vedle Litoměřic a Žatce, mezi tři nejstarší města v severních Čechách. Hrad Střekov – upravená hradní zřícenina tvoří významnou dominantu na jihu města nad pravým břehem Labe na 100 m vysoké.....

Poté, co mám knížečku přečtenou snad i pozpátku, mrknu na dědu – kouká z okénka a o něčem přemýšlí, což usoudím z jeho nepřítomného výrazu a svráštěného obočí. Děda je borec – na stará kolena se odhodlal navštívit město, kde se narodil; město, kde prožil celou druhou světovou válku.

Zamyšleně zaklapnu knihu, vrátím ji do batohu a zeptám se dědy: „Ty dědo, do kolika jsi v tom Ústí žil?“

„Do svých dvaceti. Pak jsem potkal babičku a když jsme se vzali, přála si babička jet na svatební cestu navštívit její sestru Susan, která bydlela v Americe. Susan si možná pamatuješ, jako malou si tě brávala k sobě na víkendy. No a v Americe už jsme zůstali. Taky tomu dopomohlo to bombardování...“

„Jaké bombardování?“ skočím mu do řeči.

„Asi tři týdny před naším odjezdem bylo Ústí bombardováno Američany. Těch náletů bylo víc, ale tenhle byl nejhorší. Bylo zničené celé město,“ vysvětlí mi.

„A proč ho Američani bombardovali?“

„Po zničení Drážďan zůstalo Ústí jediným fungujícím dopravním uzlem ve spojení s Berlínem. To jste se ve škole neučili?“ podívá se nad mojí nevědomostí. Pokrčím rameny. Možná i učili, ale jak já to mám vědět, když mě nějaký blbej dějepis vůbec nebaví a skoro z něj propadám! A navíc silně pochybuji, že jsme si vůbec něco o nějaké České republice říkali! Nebýt dědy, který si mě přizval jako doprovod k této výpravě, ani nevím, že nějaká Česká republika vůbec existuje! V životě jsem to vědět nepotřebovala a to je mi šestnáct!

„Vy jste to bombardování teda s babičkou přímo zažili, rozumím tomu dobře?“

Děda mi neodpoví, pouze zhluboka polkne a posléze i nepatrně přikývne.

Dojde mi, že tohle asi není téma, na které by se teď chtěl bavit, a z tenkého ledu rychle vybruslím: „Jak dlouho myslíš, že ještě poletíme?“

„Nemám tušení, ale doufám, že moc dlouho ne, protože mi začíná být nevolno.“

Nakonec se přistání dočkáme až za tři a půl hodiny. Děda se naštěstí, i přes mé obavy, nepozvrací. Takovou ostudu bych nejspíš nepřežila!!!

Na letišti už na nás čeká taxík, který nás odveze do hotelu. Na pokoj se dostaneme přesně s úderem šesté hodiny místního času, kdy jsem zralá tak akorát do postele. Člověk by neřekl, jak ho osmihodinové sezení v letadle může vyčerpat. Máma je však jiného názoru. Poprvé od onoho incidentu na letišti na mě promluví, aby mi oznámila, že se jdeme projít do centra, kde si dáme večeři. Jako by to nešlo tady na hotelu!

Centrum Prahy nás mile překvapí – historické památky na každém rohu. Moc toho nestihneme projít, protože se začne pomalu stmívat, ale to, co jsme viděli, mi stačilo. Najednou přestávám litovat, že jsem jela. Abych se přiznala, původně jsem sem jela jenom kvůli tomu, abych se ulila ze školy. A taky kvůli dědovi. Zčásti.

Jelikož včera mamce centrum opravdu učarovalo (No, centrum... Nazývejme věci pravými jmény – jistý obchodní dům v centru jí učaroval. Černá růže, tuším. Nejspíš nejdražší obchodník, co tu našla.), musím s dědou do Ústí jet samotná. Mamka totiž vyrazí nakupovat! Jak může být tak sobecká?!!!

Jistá výhoda v tom je. Kdyby s námi mamka jela, bylo by to jenom – „Potřebuji se něčeho napít nebo umřu.“ nebo „Počkejte na mě. Bolí mě nohy! Mám boty na podpatku!“ nebo hůř „Stát! Koukněte na to nádherné sako. A tak levné! To musím mít!“

Proto v půl deváté nastupuji do přistaveného auta ve značně povznesené náladě. Čeká nás cesta dlouhá něco přes hodinu, jak nám sdělí řidič. Jelikož znám dědu, ráno jsem ho násilně donutila nadopovat se Kinedrilem. Takže by vše mělo proběhnout v pohodě. Alespoň v to doufám.

Moje obavy se nakonec ukáží jako naprosto zbytečné, díky tomu přesně za hodinu a deset minut vystupujeme z auta před jakýmsi obchodním domem, na jehož střeše tkví obrovský nápis LABE. Pomůžu dědovi vystoupit z auta a potom přistoupím k okénku řidiče, abych se s ním domluvila, že na nás bude čekat v šest hodin na tom samém místě.

Řidič mi odkýve naprosto všechno, až mám chvíli pocit, že by mi snad potvrdil i, že českou prezidentkou je Britney Spears. Jakmile odstoupím od auta, zbude po něm jen oblak prachu. Zkontroluji dědu, jestli stojí stále na místě, byla bych nerada, kdyby mi někam zdrhl. Především tady, kde to vůbec neznám. Děda bez hnutí stojí a zírá na kostelní věž vyčínající zpoza velké budovy stojící přímo před námi.

„Který idiot tu postavil tu plechovou boudu! Vždyť to zakrývá dominantu města!“ rozhořčí se po chvíli, kterou nejspíš strávil vzpomínkami na minulost.

Jenom pokrčím rameny. Nevidím jediný důvod, proč se zlobí, u nás v New Yorku je to běžné. Naprosto běžné, tam je to dokonce horší. Doma totiž nikoho nezajímá, že je objekt pro někoho důležitý, klidně si ho zbourají a nikoho se neptají.

Když už si myslím, že na místě vystojím důlek, začne děda konečně něco dělat. Zamíří ke kostelu. Cestou procházíme čtvrtí, která je plná stánecku se vším možným. Výhled, který se mi vzápětí otevře na kostel, je z jiného soudku než ten předchozí. Dokonce pochopím dědův vztek.

„Koukni,“ ukáže směrem na věž, „vidíš, jak je nahnutá? Při tom bombardování nedaleko kostela spadla bomba, při výbuchu se podloží poškodilo a věž se naklonila.“

„A nemůže to spadnout?“ zajímám se, jelikož se mi nahnutí zdá dost znatelné.

„Blázníš? Víš kolik do toho napíchali betonových injekcí? To není možné, aby to spadlo. Z hlediska bezpečnosti je to nemožné!“ odpoví mi a já začnu přemýšlet, jak je možné, že se před dědou, kdykoliv mě něco fakt zaujme, ukáží jako ten největší idiot na téhle planetě.

„Nepůjdeme se podívat dovnitř?“ nadhodím a můj návrh je přijat kladně.

Vstoupím tedy do velikánských vchodových dveří a údivem otevřu pusu. Tohle se u nás jen tak nevidí! Gotické provedení kostela na mě působí skoro až mysticky.

Během dopoledne stihneme zajít skoro na všechna místa, která mají co dočinění s dědovým mládím. Viděla jsem místo, kde stála dědova škola; plac, kam děda chodil do fabriky pracovat; dokonce i budovu, kam děda chodil s přáteli na pivo. Nejsmutnější je, když navštívíme čtvrť, kde se děda narodil, a namísto jeho rodného domu spatříme jenom vybetonovaný plac plný odpadků válících se po zemi. Děda byl naměkko. Vlastně se mu ani nedivím.

Děda je skvělý průvodce. Vidím na něm, že ho těší, že jeho povídání někdo poslouchá. Je rád, že se se mnou může o své vzpomínky podělit. Některé jsou smutné, jiné veselé, každopádně jsou zajímavé.

Ústí je zvláštní město. Je neuvěřitelné, co lidé dokázali za ta léta od doby, kdy bylo úplně zničeno. Jediné co mi tu chybí je památník věnovaný obětem války. Vždyť tu zemřelo tolik lidí, a tady není jediné místo, které by tu hrůzu, co prožili, připomínalo!

Když ve smluvenou dobu čekáme na parkovišti před obchodem, kde naše putování začalo, na řidiče, přemýšlím o tom, co mi tenhle výlet dal. Dal mi mnohé – poznala jsem město, kde se narodil můj dědeček; poznala město, které bylo jednou z největších obětí druhé světové války na území bývalého Československa; poznala jsem Ústí nad Labem.

NYNÍ ÚSTÍ, DŘÍVE AUSSIG

Víme z vykopávek, že lidé žili na Ústecku již minimálně před 20 000 lety. K prvnímu kontaktu slovanského a germánského obyvatelstva došlo na tomto území přibližně v polovině prvního tisíciletí našeho letopočtu, kdy na území předtím osídlené Kelty a Germány přišli Slované.

Převaha českého obyvatelstva na Ústecku i v samotném městě trvala do poloviny 16. století, kdy v důsledku migrace začalo převládat ve stále větší míře obyvatelstvo německé.

Němci měli také rozhodující vliv na obrovské rozrůstání malého bezvýznamného městečka v průmyslové centrum severozápadních Čech od poloviny 19. století. Na podobě města a jeho rozvoji až do bombardování v roce 1945 se české obyvatelstvo podílelo v poměrně malé míře, neboť např. v roce 1930 tvořilo pouze pětinu obyvatel města (převážně v Krásném Březně a v tehdy samostatných Neštěmicích) a většinu tvořili dělníci, kteří sem po roce 1918 přicházeli za prací z vnitrozemí.

Naopak další vývoj města již zcela ovlivnili Češi, kteří sem přicházeli z celého území republiky po odsunutí Němců. Konflikty mezi Čechy a Němci, které vzrůstaly po vzniku České republiky v roce 1918 a vyvrcholily odtržením Sudet v roce 1938 a odplatou Čechů i na území města Ústí v roce 1945 zcela rozdělily původní německé a české obyvatelstvo města. Je možné, že výrazné, často negativní zásahy do podoby města a jeho architektury ve čtyřiceti letech, které následovaly po válce, byly ovlivněny i snahou o odstranění převažující německé výstavby.

Vliv na výraznou změnu podoby města kromě bombardování měla jistě i skutečnost, že většina obyvatel Ústí se do města přistěhovala a neměla k jeho původní podobě ani k samotnému městu vztah.

NÁVRAT DO RODNÉHO MĚSTA

Bylo krásné květnové ráno roku 2005. Ze spánku mě probouzel zpěv kosa, hnízdícího v hustém keři pod naším oknem. Jako ozvěna na jeho serenádu navázalo zvonění telefonu. Když jsem zvedla sluchátko, ozvala se mi prateta z Ostravy. Po mnoha letech přijede zítra do Ústí nad Labem. Dny, jež stráví v našem městě, chce věnovat jeho prohlídce. Je to město, kde se narodila a žila až do své dospělosti. Po celou dobu sledovala z novin, časopisů a televize, jak velké změny se v jejím rodném městě dějí.

Teta Eva přijede! Hned odpočítávám minuty, kdy už tu bude a přemýšlím, co všechno jí stihnu ukázat. Cestou na nádraží mě napadlo, že jí předvedu Erbenovu vyhlídku, odkud je vidět Ústí nad Labem jako na dlani. Z úvah mě vytrhl zvuk příjíždějícího vlaku a skřípění brzd. Najednou bylo kolem mě mnoho lidí, všichni čekali, až vlak zastaví. Svě zraků upřeně upínám na dveře zastavujícího vlaku a dívám se, až uvidím tolik očekávanou návštěvu. Doufám, že ji poznám, po tolika letech, co jsme se naposledy viděli v Ostravě. Pobíhám podél vlaku a nikde ji nevidím. Lidé z nástupiště pomalu zaplnili zase vlak a dveře se postupně zavírají. Teta nikde!

„Co teď?“, říkám si. Vždyť měla přeci přijet tímto vlakem. Museli jsme se minout. Vydávám se zpět z nádraží a prohlížím si všechny lidi. Zastavím se na chvíli v hale, jestli se teta neobjeví, ale čekám marně. Měla jsem o ni velký strach. Už spoustu let v Ústí nebyla, ale je to její rodné město. Snad by nezabloudila. Vydala jsem se z nádraží cestou k Mírovému náměstí a pak mě napadlo, že teta má ráda sladké. Při mé dávné návštěvě Ostravy jsme byli také v cukrárně blízko nádraží. Co když se teta vydala také tímto směrem? Nejdů, ale běžím k cukrárně Barborka a dívám se dovnitř. Teta

si sedí klidně s kávou a zákuskem u stolu a mě se v tu chvíli ulevilo. Konečně! Našla jsem ji a společně se smějeme.

Po přivítání mi teta vyprávěla, že už z vlaku si prohlížela hrad Střekov a také ji zaujal pohled na řeku Labe s novým mostem. I název Mariánský most jí připadal výstižný vzhledem k Mariánské skále tyčící se přímo nad ním. A protože byla po namáhavé cestě unavena, nechaly jsme prohlídku města na druhý den.

Naše trasa vedla okolo sídliště Dobětice, Stříbrníky na Severní Terasu. Teta si při pohledu na panelové domy vzpomněla na obec Stříbrníky s rodinnými domky a kvetoucími zahrádkami. Líbily se jí nové školy a parky, avšak při vzpomínce na zrušené vesničky, mírně posmutněla.

Do centra města jsme jely trolejbusem, aby viděla novou nemocnici, právě dostavěné obytné domy na Bukově a opravený zimní stadion. Když jsme procházely Masarykovou třídou, teta porovnávala současné obchody s obchůdky před padesáti lety. Pozorovala Hotel Vladimír a komplex terasovitě řešených staveb. Příjemné překvapení ji čekalo při prohlídce našeho divadla, říká mu „malé národní“, a také při procházce Lidickým náměstím. Na tetině tváři se objevil úsměv. „Moc hezké,“ říkala. Z kabelky vyndala totiž staré pohlednice a mohly jsme porovnávat.

Zklamání na ni čekalo až u obchodního domu Labe. Tato budova a budova nové tržnice se tetě příliš nelíbila. Bylo jí líto „šikmého kostela“, který tyto nehezké stavby zakrývají. Na amatérských fotografiích měla zachycený kostel ještě před náletem za druhé světové války a potom po náletu, kdy se věž pohnula a zůstala vychýlena. „Můžeme pokračovat, teto?“ Stále jsem sledovala, jestli jí naše procházka nezmáhá a jestli nebudeme pokračovat zítra. „Ale kdepak, to přece není všechno!“ Na fotografiích pak ještě ukázala hrad Střekov a Větruši. Střekovský hrad se nám zdál téměř stejný, kdežto výlet na opravující se Větruši byl lákavý. Tam ale půjdeme jindy.

Naši obchůzku Ústím jsme zakončily na Mírovém náměstí, na kterém se také hodně změnilo od dob, kdy tady teta bydlela. Hned jsme také povídali o dalších změnách, které naše náměstí v nejbližších měsících čekají. Na ty se musí ale přijet podívat zase příště, až bude celá rekonstrukce hotova. Byla jsem pyšná na to, kolik zajímavých staveb máme v Ústí a že jsem alespoň některé tetě ukázala. Na závěr jsme opět zavítali do cukrárny Barborka, kde jsme si spolu zamlsaly a kde mi řekla větu, kterou si budu dlouho pamatovat - „Naše generace vyrůstala a dospívala v záplavě trosk domů a hákových křížů, za hřmění děl a detonací bomb, na což by se nemělo zapomínat. Ale ty máš to štěstí, že žiješ ve městě, kde jsou válečné trosky minulostí a které hledí do budoucnosti.“

Petr Mixa

2.místo
III. kategorie

SOUŽITÍ ČECHŮ A NĚMCŮ V ÚSTÍ

Téma soužití Čechů a Němců dalo vznik po dlouhá staletí tolika polemikám a konfliktům. Mnoho našich i cizích historiků a sociologů se touto tematikou zabývalo a snažilo se dojít k určitým závěrům. Dříve než se budu zabývat vlastními názory a úvahami na tuto otázku, rád bych připomenul několik údajů z historie.

Češi a Němci v minulosti často bojovali o svou identitu. Německá menšina se u nás snažila být nadřazenější složkou společnosti.

V roce 1938 došlo k okleštění tehdejšího Československa od tzv. Sudet, které připadly Německu. Češi, kteří tu žili, byli násilně vyhnáni, mnozí přišli o život. Po válce, v roce 1945, došlo k navrácení tohoto území zpět Československu na základě Benešových dekretů. Těchto dekretů bylo 143, ale pouze tři nebo čtyři se týkaly Sudet a sudetských Němců, jednalo se o československé státní občanství, konfiskaci majetku a napravení škod a křivd.

Na základě těchto dekretů byli odsunuti všichni sudetští Němci, kteří spolupracovali s hitlerovským Německem. I zde došlo k tvrdému násilí a ztrátám na životech.

Lidé odcházeli do Německa, hlavně do tehdejší východní zóny, ale i do Bavorska a Rakouska. Tam také vznikly tzv. sudetoněmecké spolky, které po generace udržují myšlenku na návrat na své území. Neváhají využít jakoukoliv konfliktní situaci ke svým cílům.

Před vstupem a následujícím vstupem našeho státu do EU začaly na povrch vyplouvat nepřátelské nálady živené vzpomínkami na události, které se staly před 60 lety, tedy na dobu, kdy většina našich občanů se ještě nenarodila.

Dochází velmi často i ke zkreslené interpretaci těchto událostí. Často po letech slyšíme od některých Němců: „Společně jsme byli vyhnáni, společně se vrátíme.“

V Rakousku v roce 2001, v souvislosti s aférou kolem Temelínské elektrárny, byla vybičována protičeská nálada. Sám Rakouský prezident mluvil o zločinech spáchaných na 3 milionech odsunutých Němců. Proč nemluvil o mnoha milionech lidí umučených a zavražděných nacistickým Německem?

Našeho bývalého prezidenta Beneše označují sudetští Němci za krvavého vraha. Ale on sám tehdy tvrdil, že svými dekrety se snažil předejít občanské válce mezi Čechy a Němci. Myslím si, že měl pravdu. Na území Sudet, tedy i v Ústí nad Labem, byla většina Němců pod vlivem zfanatizovaného Německa. Našly se zde i výjimky, byli to Němci, kteří pomáhali postiženým Čechům a prováděli odboj proti nesmyslné politice a válce hitlerovského Německa. Většina těchto statečných lidí skončila ve vězení nebo byli popraveni. Němečtí antifašisté po válce u nás zůstali a stali se německou menšinou obyvatelstva na našem území.

Současné sudetoněmecké spolky podporují požadavky na restituční platy, zrušení Benešových dekretů a navrácení území podle Mnichovské dohody z října 1938. Myslím si, že ani EU pro malé státy nebude takovým přínosem, jaký si tyto země představují. Souhlasím s některými připomínkami našeho pana prezidenta k Evropské ústavě, týkající se naší identity.

Při nedávné návštěvě se německý prezident nechal slyšet, že sedmiletý zákaz volného pohybu osob platí i pro naši zemi. Vždyť oni sami si nevědí rady se svými nezaměstnanými. Co tedy znamená začátek přísunu německého kapitálu do naší země, do města Ústí nad Labem? Německé firmy kupují pozemky, domy. Chtějí Němci pomoci sobě i našim nezaměstnaným nebo je to prvopočátek invaze Němců na naše území?

Rád bych se vrátil k původnímu tématu a ke svým osobním úvahám. Já ani moji rodiče jsme válku nezažili, proto jsem odkázán na to, co nastuduji z dějin nebo slyším od lidí, kteří tuto dobu prožili. Skutečné události znám pouze z vyprávění svého dědečka, který se aktivně zajímal o dějiny a zvláště o období první a druhé světové války. Dovedl o všem poutavě vyprávět, často mi vstávaly vlasy hrůzou na hlavě, když jsem slyšel, co všechno znamená válka, jak těžce se žije lidem a hlavně dětem. Vždy mi připomínal, abych lidi nedělil podle národnosti, ale podle toho, jak se kdo chová, co dělá a abych se snažil rozdělit lidi na dobré a zlé.

Co mohu říci o soužití Čechů a Němců v současnosti? Jen to, že mně tento vztah, i přes všechny konfliktní situace, které vnikly, vznikají a mohou vzniknout, nepřipadá až tak konfliktní, že by obyčejní lidé, jak české a tak německé národnosti nemohli žít vedle sebe bez pocitu zahořklosti, nenávisť, zloby a nadřazenosti. Nezfanatizovaní lidé pochopí, že jen mír a vzájemná pomoc může přispět k všeobecnému prospěchu a prosperitě celého státu.

Vždyť všichni chceme žít spokojeně v míru a nechceme, aby se někdy opakovalo to, co se nazývá první a druhou světovou válkou. Nechceme mít strach z budoucnosti. Chceme, aby naše děti vyrůstaly v klidném prostředí a měly pěkné dětství, tak jako jsem měl já.

Podle mého názoru mohou vedle sebe pracovat a žít Češi, Němci i lidé ostatních národností, pokud založí svůj vztah na vzájemné pomoci a pospolitosti. Je třeba si uvědomit, že jsme příslušníky celku, který se nazývá lidstvo, a že všichni dobří lidé mají stejnou vážnost.

SLOHOVÁ PRÁCE ŽÁKYNĚ IRMY SCHMIDTOVÉ

Máme malý byt na rohu hlavní ulice, která se kříží s jinou, ale stejně významnou ulicí. Silnice byly důležité, protože po nich jezdily tanky a jiná vozidla zpravidla německých důstojníků. Dnes po nich jezdí tanky a automobily ruských vojáků, osvoboditelů.

Obýváme půdní byt, takže od nás je vidět až do centra našeho rozbombardovaného města Ústí. Bydlíme v domě s jednou německou rodinou. Dříve zde žila ještě jedna, ale ta musela odejít pryč. Nikdy jsem nepochopila proč, ale tatínek mi řekl, že prostě museli, neboť se Hitlerovi nelíbili. A jak jsem pak později viděla, Hitlerovi se nelíbilo hodně lidí a nejenom německých, nýbrž i českých.

U mé babičky v Praze se mu třeba nelíbila jedna stará paní, která mimochodem hezká byla, k tomu ještě milá a hodná. Vždy, když jsme pobývali u babičky na návštěvě, dávala mi tajně bonbónky. Jaké to bylo pěkné překvapení, když mi pak vypadly z kapsičky.

V našem domě zůstali jen ti z prvního patra, starali se o své děti, jak nejlépe mohli. Jejich dcera, má kamarádka Anika, se mnou chodila do školy. Děti si na ni ukazovaly prstem a rodiče jim zakazovali se s ní bavit. Já se bavit mohla, nikdo mi to nezakázal. Až za dlouhý čas potom jsem pochopila, jak to vše bylo. Anika a její rodiče byli poněmčelí Češi, kteří uměli jak česky, tak německy. Nastěhovali se do Ústí těsně před válkou, doma v Německu nechali skoro vše. Měli prý i dům o jednom patru a malého psíka. Ale poněvadž její dědeček byl v jiné politické straně, byli donuceni odejít sem do Čech. Tady si její tatínek našel práci v nedaleké továrně a maminka pracovala jako prodavačka v obchodě na okraji města. Později práci ztratila, a tak do práce docházel jen otec. Druhá rodina, nějací Knoblochovi, tady prý žili odjakživa, byli to spokojení němečtí občané na území Čech. Měli malý obchod hned vedle vchodových dveří do domu. Prodávali skleničky, hrnečky a celkově vše, z čeho se dalo pít. Byli ale Židé a to, jak říkal tatínek, bylo pro ně největší utrpení. Poslali je do koncentračního tábora a už je nikdo nikdy nespasil. Jejich majetek se pak rozebral a zničil.

Naši školu pak v dubnu zasáhly bomby, a proto jsme už nechodili na vyučování. Je po válce. Do našeho domu se nastěhovala nová rodina, jsou to Češi a mají dcerku, docela malé miminko, a syna Honzíka, Od října chodím do české školy. Jenda mi s tímto slohem velmi pomohl.

VÝSLEDKOVÁ LISTINA

I. kategorie				
6. – 7. třída základních škol a odpovídající ročníky víceletých gymnázií				
Poř.	Jméno	Příjmení	Skola	Název práce
1.	Lucie	Sluková	ZŠ Velké Březno	Návrat do minulosti
2.	Eva	Streckerová	Gymnázium Stavbařů	Doba změn
3.	Nguyen	Hoa Anh	Gymnázium Stavbařů	Ztráty a nálezy
Další				
	Michal	Čupr	Gymnázium Stavbařů	Vzpomínka na bombardování
	Adéla	Effenbergerová	ZŠ Velké Březno	Prožití 2. světové války
	Tereza	Havlová	Gymnázium Stavbařů	Jaro 1945
	Eva	Chvátalová	4. ZŠ E. Krásnohorské	Stopy války
	Lukáš	Janek	ZŠ Velké Březno	Hrůza Ústečanů
	Radka	Jírová	Gymnázium Stavbařů	Dědečkovo vyprávění „Jak jsem prožil 2. světovou válku“
	Anna	Klofáčová	Gymnázium Stavbařů	Zdánlivě obyčejný den
	David	Koreň	Gymnázium Stavbařů	Pravdivý příběh mého dědy
	Ondřej	Kotrc	Gymnázium Stavbařů	Ach ta letadla...
	Jakub	Lev	ZŠ Velké Březno	Bombardování
	Kateřina	Linková	Gymnázium Stavbařů	Z deníku doktora Amošta Kopeckého
	Eva	Michálková	Gymnázium Stavbařů	Časy se mění
	Diana	Nebeská	Gymnázium Stavbařů	Malé zamyšlení nad válkou aneb den, kdy se měnily osudy
	Michaela	Ordošová	Gymnázium Stavbařů	Válka, kterou jsem nezažila
	Eliška	Pelikánová	Gymnázium Stavbařů	2. světová válka – příběh ruské dívky
	Sandra	Plachá	ZŠ Velké Březno	Bombardování
	Adam	Rückl	Gymnázium Stavbařů	Jak čas změnil město Ústí za 60 let
	Nikol	Řeháková	Gymnázium Stavbařů	Má úvaha o 2. světové válce
	Adam	Sloup	ZŠ Velké Březno	Bombardování
	Jan	Soběslav	ZŠ Velké Březno	60 let od konce 2. světové války
	Daniel	Steindler	Gymnázium Stavbařů	Poválečné pohraničí
	Jan	Vejtřuba	ZŠ Velké Březno	Příběh o bombardování města Ústí nad Labem
	Pavčina	Verbná	ZŠ Velké Březno	Bombardování
	Nikola	Vlasáková	ZŠ Velké Březno	Nezapomenutelná válka
II. kategorie				
8. – 9. třída základních škol a odpovídající ročníky víceletých gymnázií				
Poř.	Jméno	Příjmení	Skola	Název práce
1.	Barbora	Pohořská	4. ZŠ E. Krásnohorské	Stíny rozvalin válečného života
2.	Markéta	Nevolová	ZŠ Velké Březno	Výlet za vzpomínkami
3.	Soňa	Bechtoldová	Gymnázium Stavbařů	Nyní Ústí, dříve Aussig
Další				
	Jan	Drabálek	ZŠ Vojnovičova	Ústí nad Labem – metropole českého severu
	Jana	Jeníková	Gymnázium Stavbařů	Umění války aneb Ústí n. L. 60 let po bombardování
	Eliška	Knotková	Gymnázium Stavbařů	Skutečný příběh
	Pavčina	Mildnerová	ZŠ Hlavní	Ústí – město Čechů a Němců
	Lenka	Semrádová	Gymnázium Stavbařů	Rodina Králova
	David	Záleský	Gymnázium Stavbařů	Nepravdivý příběh
III. kategorie				
střední školy a vyšší ročníky víceletých gymnázií				
Poř.	Jméno	Příjmení	Skola	Název práce
1.	Hana	Veigendová	Gymnázium Stavbařů	Návrat do rodného města
2.	Petr	Mixa	Soukromá obchodní akademie BSL	Soužití Čechů a Němců po roce 1945
3.	Ester	Brandlová	Soukromá obchodní akademie BSL	Slohová práce žákyně Irmý Schmidtové
Další				
	Lukáš	Hladík	Soukromá obchodní akademie BSL	Dnešní život
	Dominika	Kardošová	Soukromá obchodní akademie BSL	Soužití Čechů a Němců v jednom státě
	Lenka	Semrádová	Soukromá obchodní akademie BSL	Červená růže
	Gita	Sopoligová	Soukromá obchodní akademie BSL	Evropa - 60 let od konce 2. světové války
	Ondřej	Trnka	Soukromá obchodní akademie BSL	Sousedé
	Petra	Tymerová	Soukromá obchodní akademie BSL	Být silný, statečný a ničeho se nebát
	Markéta	Žemlová	Soukromá obchodní akademie BSL	Jsme na jedné lodi

Otištěné soutěžní práce neprošly jazykovou ani stylistickou úpravou.